

48742

Av. Sera KADIGİL
İstanbul Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı maddesi uyarınca yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.08.09.2026

Saliha Sera KADIGİL
İstanbul Milletvekili

Anayasa'nın 43'üncü maddesine göre kıyılar devletin hüküm ve tasarrufu altında olup deniz, göl ve akarsu kıyılarıyla bunların sahil şeritlerinden yararlanmada öncelikle kamu yararının gözetilmesi gerekmektedir. 3621 sayılı Kıyı Kanunu uyarınca da kıyılar herkesin eşit ve serbest olarak yararlanmasına açıktır. Anayasa Mahkemesi kararlarında da kıyıların özel mülkiyete konu olamayacağı; genellik, eşitlik ve serbestlik ilkeleri gereği herkesin ortak kullanımına açık bulunması gerektiği ve denizden yararlanmanın ancak kıyının kullanımının herkese açık olmasıyla mümkün olabileceği vurgulanmaktadır.

Buna karşın özellikle turizm bölgelerinde oteller, beach club'lar, restoranlar ve diğer ticari işletmeler tarafından kıyıların şezlong, şemsiye, masa, platform ve benzeri ekipmanlarla büyük ölçüde kaplandığı; yurttaşlara ücretsiz olarak havlu serebilecekleri alan bırakılmadığı; giriş ücreti, şezlong bedeli veya asgari harcama koşulları getirildiği; kıyıya ulaşan yolların ve geçitlerin kapatıldığı ya da denize erişimin ticari bir hizmet satın alınmasına fiilen bağlandığı yönünde çok sayıda şikâyet bulunmaktadır.

Bir kıyının kiralama, kullanma izni, irtifak hakkı, tahsis veya başka bir yöntemle ticari işletmenin kullanımına bırakılması, söz konusu alanın kamusal niteliğini ve yurttaşların kıyıdan eşit ve serbest yararlanma hakkını ortadan kaldırmamaktadır. Bununla birlikte mevcut mevzuatta ve uygulamada ticari kullanıma bırakılan kıyılarda hizmet satın almayan yurttaşlara ayrılması gereken ücretsiz alanın ölçüsü ve bu hakkın fiilen nasıl güvence altına alındığı konusunda ciddi tartışmalar bulunmaktadır.

48742

Av. Sera KADIGİL
İstanbul Milletvekili

Bu bağlamda;

1. 2002 yılı itibarıyla Türkiye genelindeki deniz, göl ve akarsu kıyıları ile sahil şeritlerinde; kiralama, kullanma izni, irtifak hakkı, tahsis veya başka bir yöntemle özel gerçek veya tüzel kişilerin kullanımına bırakılan;

- Toplam alan kaç metrekaredir?
- Bu kapsamdaki taşınmaz veya alan sayısı kaçtır?

2. 2026 yılı itibarıyla aynı kapsamda özel gerçek veya tüzel kişilerin kullanımında bulunan;

- Toplam alan kaç metrekaredir?
- Taşınmaz veya alan sayısı kaçtır?
- Bu taşınmaz ve alanların illere ve ilçelere göre dağılımı nasıldır?

3. 2002–2026 yılları arasında kıyı ve sahil şeritlerinde özel gerçek veya tüzel kişilerin kullanımına bırakılan alanların toplam yüzölçümü ve sayısı, yıllar itibarıyla nasıl değişmiştir?

4. 2026 yılı itibarıyla yürürlükte bulunan kiralama, kullanma izni, irtifak hakkı, tahsis ve benzeri işlemlerin her biri bakımından;

- Alanın bulunduğu il ve ilçe,
- Alanın yüzölçümü,
- Kullanım amacı,
- Kullanım hakkı tanınan gerçek veya tüzel kişi,
- Sözleşme veya iznin başlangıç ve bitiş tarihleri,
- Yıllık kira veya kullanım bedeli

nedir?

5. Türkiye'nin adalar hariç yaklaşık 8.592 km olan toplam deniz kıyısının ne kadarlık bölümü 2026 yılı itibarıyla otel, tatil köyü, beach club, restoran, kafe, turizm tesisi veya diğer ticari işletmeler tarafından fiilen kullanılmaktadır? Bakanlığınızın bu konuda tuttuğu bir envanter bulunmakta mıdır?

6. Ticari kullanıma bırakılmış kıyı alanlarının ne kadarı, herhangi bir ücret ödemeyen ve işletmeden hiçbir mal veya hizmet satın almayan yurttaşların kullanımına fiilen açık tutulmaktadır? Bu alanların toplam yüzölçümü ve kıyı uzunluğu nedir?

48742

Av. Sera KADIGİL
İstanbul Milletvekili

7. Bakanlığınız tarafından kıyıların ticari işletmelere kiralanması, tahsis edilmesi veya kullandırılması sırasında, alanın belirli bir bölümünün yurttaşların ücretsiz kullanımına ayrılmasını zorunlu tutan asgari bir oran, yüzölçümü veya kıyı uzunluğu uygulanmakta mıdır? Uygulanıyorsa bu oran veya ölçü nedir ve hangi mevzuat ya da idari düzenlemeye dayanmaktadır? Böyle bir asgari ölçü bulunmuyorsa bunun gerekçesi nedir?

8. Ticari işletmelerin şezlong, şemsiye, masa, platform ve benzeri ekipmanlarla kıyının tamamını veya büyük bölümünü kapatarak hizmet satın almayan yurttaşlara ücretsiz kullanabilecekleri alan bırakmaması Bakanlığınız tarafından Kıyı Kanunu'nun "eşit ve serbest yararlanma" ilkesiyle ve Anayasa'nın eşitlik ilkesini düzenleyen 10'uncu maddesiyle bağdaşır kabul edilmekte midir?

9. 2002–2026 yılları arasında kıyıların duvar, tel örgü, kapı, bariyer, turnike, güvenlik görevlisi veya başka bir fiziksel yöntemle halkın erişimine kapatılması nedeniyle;

- Kaç denetim yapılmıştır?
- Kaç aykırılık tespit edilmiştir?
- Kaç işletme hakkında idari işlem uygulanmıştır?
- Bu denetim, aykırılık ve idari işlemlerin yıllara ve illere göre dağılımı nasıldır?

10. Aynı dönemde kıyı alanlarının şezlong, şemsiye, masa, sandalye, platform, iskele veya benzeri unsurlarla hukuka aykırı biçimde işgal edilmesi nedeniyle kaç denetim yapılmış ve kaç işletmeye yaptırım uygulanmıştır?

11. Kıyıya giriş ücreti, şezlong ücreti veya asgari harcama koşulu nedeniyle yurttaşların denize ücretsiz erişiminin engellendiğine ilişkin Bakanlığınıza 2002-2026 yılları arasında kaç şikâyet ulaşmıştır? Bu şikâyetlerin kaçında ihlal tespit edilmiş ve hangi işlemler uygulanmıştır?

12. 2002-2026 yılları arasında kıyı ve sahil şeritlerinin izinsiz veya sözleşme sınırlarını aşacak biçimde kullanılması nedeniyle uygulanan toplam ecrimisil miktarı ve tahsil edilen toplam tutar nedir? Kaç gerçek veya tüzel kişi hakkında ecrimisil işlemi yapılmıştır?

13. Aynı işletme veya gerçek/tüzel kişi hakkında aynı kıyı alanının işgali nedeniyle birbirini izleyen iki veya daha fazla yılda ecrimisil tahakkuk ettirilen kaç vaka bulunmaktadır? Bu vakalarda hukuka aykırı işgal neden sona erdirilmemiştir?

48742

Av. Sera KADIGİL
İstanbul Milletvekili

14. Bir ticari işletmeye verilen kiralama, tahsis, kullanma izni veya irtifak hakkının sınırlarının dışına çıkılarak kamuya ait kıyının fiilen işletme alanına dahil edildiği kaç vaka tespit edilmiştir? Bu işletmelerden kaçının sözleşmesi veya kullanım izni iptal edilmiştir?

15. Bakanlığınız kıyıların hukuki statüsü ile fiilî kullanım durumunu karşılaştıran; hangi kıyılarının kiralandığını/tahsis edildiğini, kullanım hakkının kime verildiğini, alanın büyüklüğünü, sözleşme süresini, ödenen bedeli ve yurttaşların ücretsiz kullanımına açık bırakılan bölümü gösteren kamuya açık dijital bir “Türkiye Kıyı Envanteri” oluşturmayı planlamakta mıdır?